

3. Priimta teisių komisijos paduota sąmata vertimų Komisijėlės – Sugintui nuo 19 d. balandžio mėn. po 6 val. į dieną 400 mr. mėnesiui (ligi birželio 1 d. 533 mr.), L. Noreikai nuo 1 gegužės mėn. po 2 val. į dieną (redagavimas) 200 mr. ir P. Klimui taip pat kaip Noreikai už tą pat darbą ir laiką 200 mr., Janulaičio darbą (tyrinėjimas Lietuvos teismų ir teisių praeities) nutarta sustabdyti, o už atliktą darbą užmokėti.
4. Priimta finansų komisijos sąmata gegužės mėn. 360 mr.

Tuo posėdis pabaigtas.

(pas.) J. Šernas

Šaltiniai: Alfonsas Eidintas, Raimundas Lopata, „Lietuvos Tarybos Prezidiumo 1918 m. posėdžių protokolai“, *Lietuvos istorijos metraštis. 1990*, Vilnius, 1992, 113–119.

Dokumentas Nr. 46

M. Yčo ir J. Purickio 1918 m. birželio 1–4 d. parengtas monarchinės Laikinosios Konstitucijos pagrindų tekstas

LAIKINOSIOS KONSTITUCIJOS PAGRINDAI

Lietuvos Taryba kviečia Wilhelm[ʹą] Hercog[ʹą] von Urach[ʹą], Graf von Württemberg, apimti Lietuvos karaliaus sostą, paveldomą tiesioginės vyrų linijos konstitucijos nurodytu keliu. Karalius surenka Mindaugo II vardą ir apima Lietuvos sostą šiomis sąlygomis:

- I. Lietuvos Valstybės valdymo forma yra konstitucinė monarchija, demokratiniiais dėsniais tvarkoma.
- II. Laikinus pamatinius įstatymus sudaro ir išleidžia Lietuvos Taryba, susitarusi su Monarchu.
- III. Laikinių pamatinių įstatymų dėsniai yra šie: šalį valdo karalius ir žmonių renkami atstovybė:
  - a) įstatymų leidimo organas yra parlamentas ir karalius;
  - b) papildomąją valdžią vykina karalius per pasirinktuosius ministerius, seimo kontroliuojamus;
  - c) parlamentas susideda iš dviejų rūmų: žemųjų (Seimo) ir aukštųjų (tarybos);
  - d) kiekvienas įstatymas turi būti parlamento priimtas ir karaliaus patvirtintas;
  - e) konstitucijos, arba pamatinių įstatymų, pakeitimo iniciatyva priklauso karaliui, taip pat ir paprastajai Seimo daugumai;
  - f) paprastųjų įstatymų leidimo iniciatyva priklauso karaliui, ministerių tarybai ir grupei bent penkiolikos Seimo arba Valstybės tarybos narių;
  - g) pamatiniai įstatymai, arba konstitucija, turi būti už dešimties metų, skaitant nuo karaliui apėmus sostą, peržiūrėta.
- IV. Karalius apimdamas sostą prisiekia laikytis konstitucijos, ginti Lietuvos nepriklausomybę ir Lietuvos teritorijos nedalumą.

- V. Karalius skiria ministerius ir kitus aukštuosius valdininkus iš pačių lietuvių, mokančių ir vartojančių lietuvių kalbą.
- VI. Karalius prižada valdydamas laikytis tikiškinės tolerancijos.
- VII. Be parlamento sutikimo karalius negali tapti kitos kurios valstybės valdovu.
- VIII. Karalius gyvena su visa savo šeimyna Lietuvoje ir negali be parlamento sutikimo palikti užsienyje ilgiau kaip du mėnesius per metus.
- IX. Lietuvių kalba yra ne tik oficialinė valstybės kalba, bet ir karaliaus rūmų kalba.
- X. Karaliaus rūmų valdininkai ir jo apstatai turi būti lietuviai, kurie kalba lietuviškai. Tik pirmaisiais penkeriais valdymo metais karalius gali turėti jų tarpe ir svetimųjų, kurių skaičius betgi neviršija trečdalyo.
- XI. Karaliaus vaikai auklėjami ir mokomi Lietuvoje. Išėję mokslą Lietuvoje, jie gali mokytis ir kitur.
- XII. Kiekvienam naujam karaliui apimant sostą, parlamentas nustato jam civilinę listą.

Vilnius, birželio 4 d. 1918 m.

*A. Smetona, Lietuvos Tarybos pirmininkas
Kun. J. Staugaitis, Lietuvos Tarybos vicepirmininkas
Dr. J. Šaulys, Lietuvos Tarybos vicepirmininkas
J. Šernas, Lietuvos Tarybos Generalinis sekretorius*

Aš priimu aukščiaus pareikštą pakvietimą man ir mano tiesioginės linijos įpėdiniams apimti Lietuvos Karaliaus sostą ir sutinku su visomis aukščiaus išdėstytomis sąlygomis

*Wilhelm, Herzog von Urach
Graf von Württemberg
Freiburg/Br. i.VII. 1918*

Su mano Tėvo pareiškimu aš kaip įpėdinis visiškai sutinku

*Wilhelm Albert Fürst von Urach
Graf von Württemberg
Arcis-le-Ponsart
9.7. 1918*

Šaltiniai: LCVA, f. 383. ap. 7, b. 27, l. 1, antra pusė, nuorašas; Algis Grigaravičius, „Lietuvos konstitucijų projektai 1916–1918 metais“, *Lietuvių atgimimo istorijos studijos: Lietuvos valstybės idėja*, t. 3, Vilnius, 1991, p. 393–395.